

PALIČKOVÁNÍ II

šperky a oděvní doplňky

IVANA DOMANJOVÁ

výtvarný
kurz

 GRADA

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy
Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být re-produkována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Paličkování II

šperky a oděvní doplňky

Ivana Domanjová

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 4531. publikaci

Odpovědná redaktorka Ing. Jana Minářová
Fotografie v knize Ivana Domanjová
Fotografie na obálce Kryštof Minář
Sazba a grafická úprava Jana Řeháková, DiS.
Návrh obálky Jana Řeháková, DiS.

Počet stran 112
První vydání, Praha 2011
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2011
Cover Design © Jana Řeháková, DiS., 2011

Doporučení a pracovní postupy v této knize byly autorkou ověřeny, přesto za ně nelze převzít zodpovědnost. Autor ani nakladatelství neručí za jakékoliv věcné, osobní ani majetkové škody. Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-247-3889-5 (tištěná verze)
ISBN 978-80-247-7073-4 (elektronická verze ve formátu pdf)

obsah

Předmluva	7	Jednoduché náhrdelníky	58
Základní půdicové vazby	12	Dírková půdice s obtahovačkou	60
Pomůcky pro výuku	13	Hrátky s barevnými svislými páry	66
Spojovací vazby a jejich názvosloví	14	Variace na hrachovinku	68
Základní půdicové vzory	16	Náramky	72
Dírková půdice – torchon	18	Mašle	78
Hvězdička ze tří párů	20	Náušnice	86
Hrachovinka a růžová půdice	22	Náhrdelníky s hráškou	92
Buňková půdice	24	Lístky a lístečky	98
Hráška	26	Doslov	108
Tylová půdice	30	Poděkování	110
Okraj v řetízku	32	O autorce	112
Okraj s pavoučky	33		
Lístkovina	34		
Základní technika proplétání	35		
Tvarování rovné lístkoviny	36		
Tvarování klasického lístku	38		
Ukončení lístkoviny	39		
Lístkovina různých tvarů	40		
Začínání a ukončení kraje	42		
Začínání v řetízku	42		
Začínání dvěma směry	43		
Ukončení v řetízku, způsob první	44		
Ukončení v řetízku, způsob druhý	45		
Ukončení k hotové kraje	46		
Šperky pro princeznu Retičelu	48		
Výběr vhodného vzoru a podvinku	48		
Materiál	49		
Šperk a barva	50		
Výběr vzorů, vazeb a zakončení	51		
Kroucená šňůra	54		
Adjustace	56		
Tužení šperků	57		

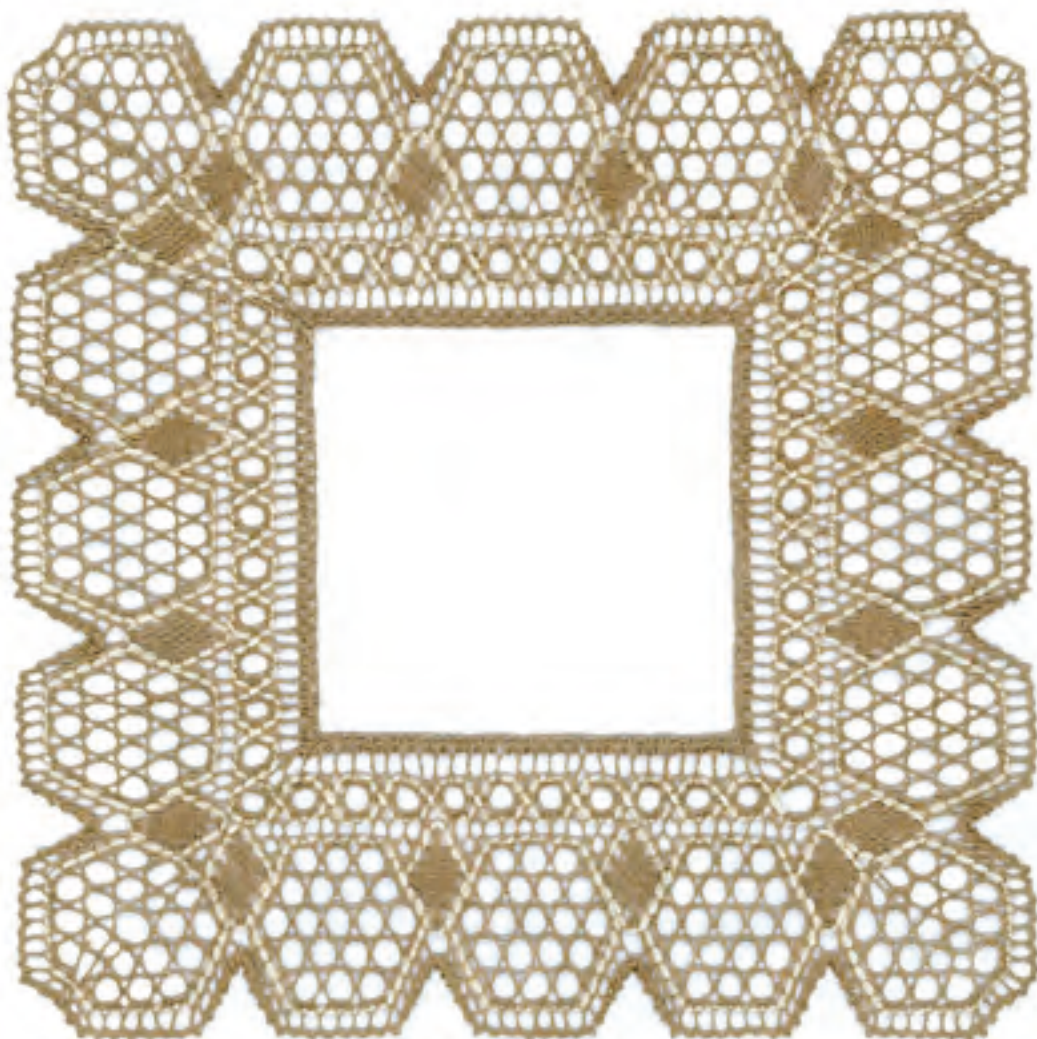

předmluva

Za devatero horami a devatero řekami, v krásném Půdicovém království, vládl král Vráňátko Chrabrý a jeho žena, královna Hrachovinka Oblá. Manželství bylo jako z pohádky. Král plnil pokladnu grošíky, královna je trpělivě utrácela a poskytovala svým chováním manželovi náležitý pocit důležitosti a nepostradatelnosti. Oba vladaře spojovala, kromě předmanželské smlouvy, již zmíněné pokladny a obtáčeného pláténka, také jejich jediná dcera, krásná princezna Retičela. Holka byla jako z katalogu. Štíhlá, rovná, s dokonalými proporcemi a s neuvěřitelně ostrým jazýčkem. Vyrůstala hýčkána svými rodiči a obdivována ukázněnými poddanými. Nebylo divu, že z milého dítěte se postupem času stávala rozmazlená a nesnesitelná pubertářka. Jak ta si uměla dupnout!

předmluva

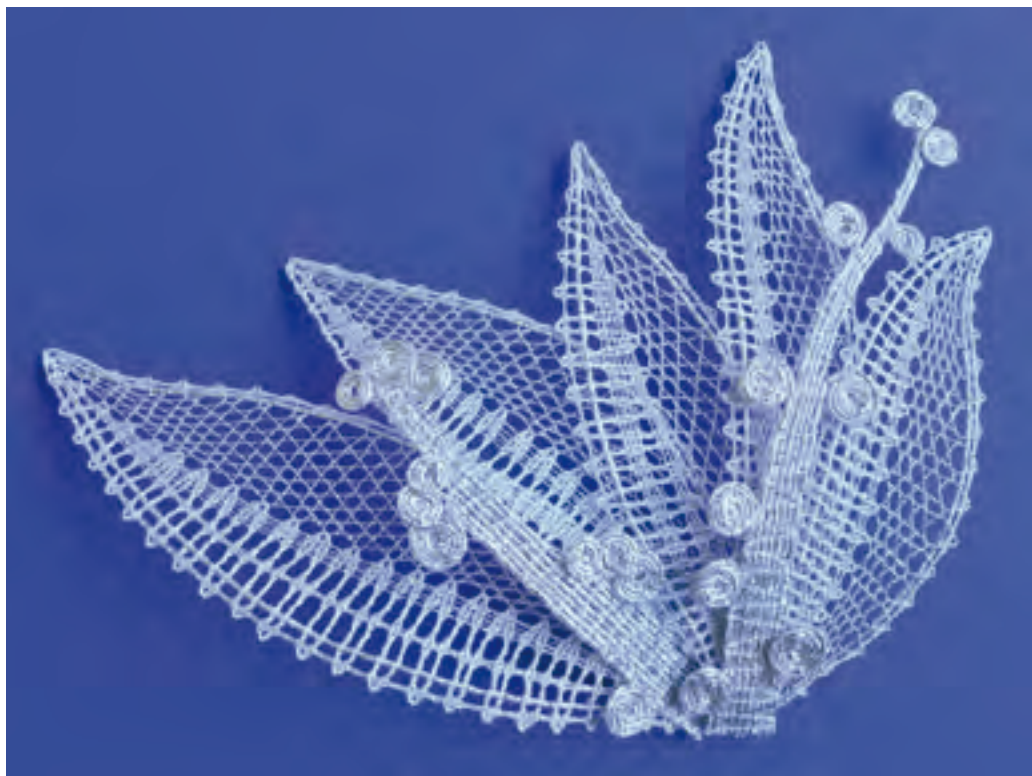
Jednoho krásného dne došla královským rodičům královská trpělivost a tak otec král, pochopitelně po poradě s manželkou, dospěl k rezolutnímu královskému rozhodnutí: „Holku vdáme nebo nás utrápí.“ Co se týká povahových vlastností potencionálního ženicha, tak v tom měli rodiče zcela jasno. Musí být dostatečně silný, aby Retičelu přebral, dostatečně bohatý, aby ji zvládl šatit a zdobit a dostatečně hloupý, aby si takového rozmazlence vzal. Hrachovinka v duchu zajásala. Opět bude mít své šperky, kloboučky, lodičky, laky na nehty, kabelky a ostatní nezbytné drobnosti jen a jen pro sebe. Všechno pěkně na svém místě, čistounké a nepopatlané. Slastná představa ji popohnala k ještě větší aktivitě. Sepsala královský testament, připravila pravidla soutěže „O ruku spanilomyslné princezny“ a listinu předložila mužíčkově k podpisu. Najala nejrychlejší posly a zakrátko všechna okolní království věděla, že u Půdiců by rádi veselku.

předmluva

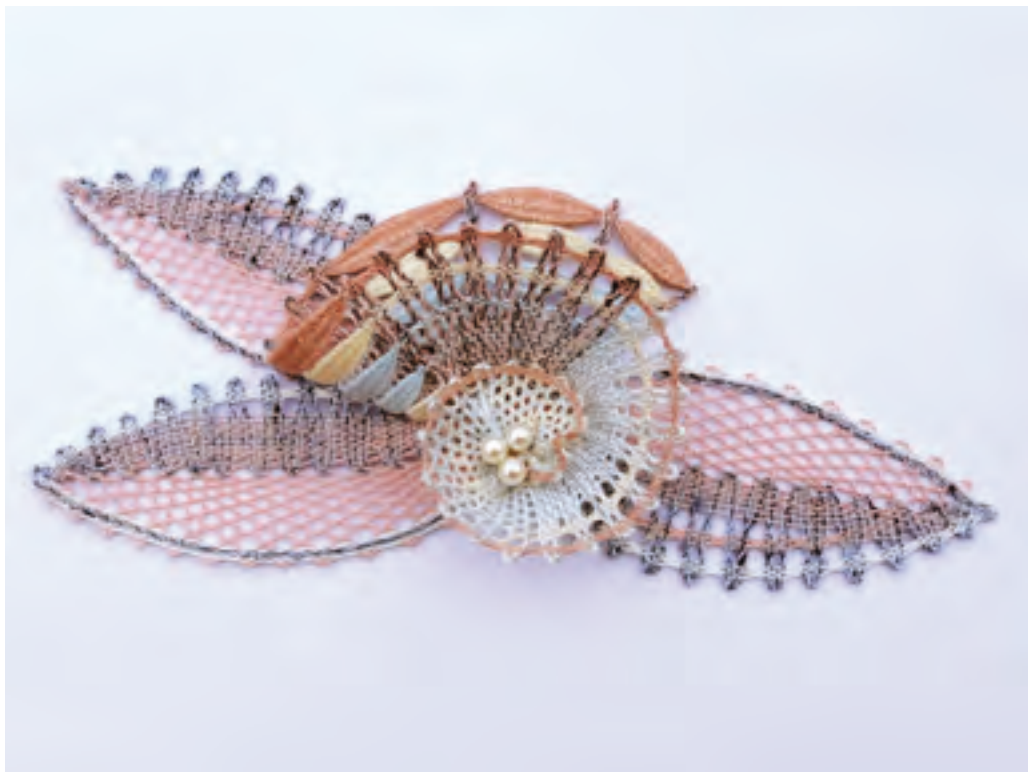

Hrachovinka byla panovnice se vším všudy a na svém místě. Věděla, že podmínky musí být mírné a gumové, podle situace snadno a nenápadně upravitelné a především dokonale zmanipulovatelné. Jinak se té holky nezbaví. Seznam zájemců o konkurz se plnil. Královští vyjednávači přijížděli s fotografiemi a životopisy svých vladařů a princů a také přivázeli překrásné kolekce nápaditých šperků z klenotnických dílen renomovaných značek. Jak jsem řekla, praktická část celého klání musela být jednoduchá a téma „Šperky pro princeznu Retičelu“ přesně takové bylo. Jednoznačné a snadné. Ženitby chtiví uchazeči v zápalu boje přehlédli malou poznámku. V samém závěru podmínek bylo mikroskopickým písmem připsáno, že představené kolekce jsou nevratné a po skončení soutěže zůstávají v majetku Půdicových.

předmluva

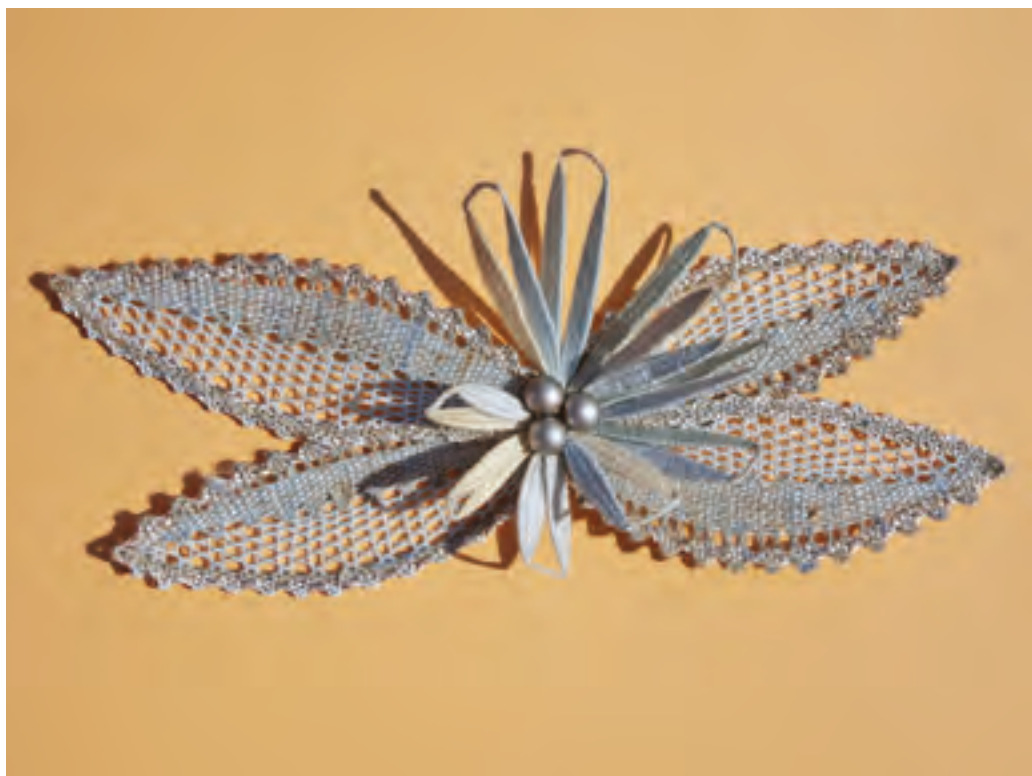
Hrachovinka si při prohlížení blyštivých klenotů mnula ruce. Zkoušela vše na své obtlouště šiji a těšila se, jak si krásu užije. Jenže ouha. Všechny klenotnické domy podlely diktátu módy a jejich produkce se sobě podobala jako vejce vejci. Hamižná Hrachovinka tento fakt nevnímala. Viděla pouze velikost, barvu a brus drahokamů. Rozmarná Retičela, to byla jiná káva. Ječela, dupala, vztekla házela lesklou nádherou a její razantní „Nééééé“ bylo slyšet do dalekého okolí. Až do vesnice, kde šikovné a pracovité ženy vytvářely po staletí z nitky krajky pro královské polštáře a noční košilky. Právě tam zastihli královští poslové prince Hrášku Chytrého. Potloukal se jen tak krajem a obrázek krásné Retičely jej doslova uhranul. Jenže domů bylo daleko, mobility nebyly a zadat práci královským klenotníkům bylo zcela nemožné.

předmluva

Hráška byl hoden svého přívlastku ve jménu, byl pravdu chytrý a nádhera krajek pro královský palác jej ohromila. V hlavě se zrodil geniální nápad, jak už to někdy pod vlivem okolností bývá. Navíc si přečetl text až do konce a usoudil, že zabavené klenoty nebudou pro jeho kapsu velkou ztrátou, když budou z obyčejných nití. A tak ženy z neznámé vesnice vyrobily na svých herdulkách naprosto ojedinělou kolekci klenotů pro princeznu. Hráška je za jejich píli bohatě odměnil, sedl na koně a uháněl do paláce. Neobvyklé skvosty předložil k posouzení královské výběrové komisi a stalo se něco zcela nečekaného... Retičela oněměla úžasem. Zbledla i královna Hrachovinka. Princezna jí totiž své nové šperky odmítla vydat. Dokonce jí je ani nepůjčila. A byla svatba, a zazvonil zvonec...

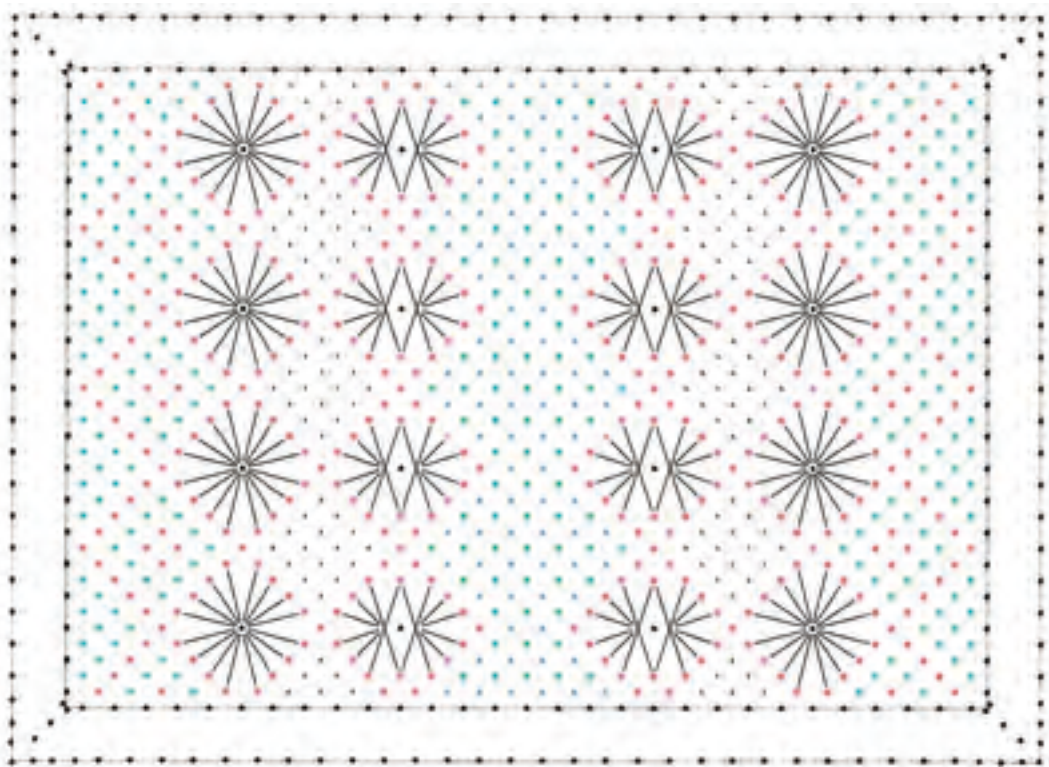

základní půdicové vazby

Milé krajkářky, právě jste otevřely druhý díl učebnice paličkované krajky. Opět se ponoříte do tajů krásné textilní techniky, navážete na získané informace a prohloubíte si své znalosti. Umíte správně navíjet paličky, ovládáte základní vzory a máte vystaveny první nesmělé výrobky. Je nejvyšší čas postoupit o stupeň výše, tentokrát do kouzelného světa půdicových vzorů.

PŮDICE jsou plochy z jednoduchých vazeb. Slouží jako optický podklad pro krajkou, tvoří půdu mezi složitějšími prvky a výplněmi, které vzájemně propojují v jeden celek. Takto vzniklé bloky se pravidelně opakují a vytváří nepřetržité pruhy krajkových stuh. Půdicové krajky se řadí mezi mnohopárové. Jsou paličkovány soustavou jednotlivých párů, které se nedělí na svislé a vodivé. Vzor má přesný řád, paličkuje se úhlopříčně na šikmých sítích a vodivé řádky se objevují pouze ve výplních ozdobných prvků. K dobré orientaci přispívají pečlivě rozkreslené nebo vypíchané podvinky. Jsou na nich vždy označena místa, kde se jednotlivé páry protínají a ve kterých je třeba upaličkovat spojovací vazbu.

Hotové výrobky slouží k ozdobení oděvů, ubrusů a prostírání. V minulosti byly typickou a velmi významnou součástí lidových krojů.

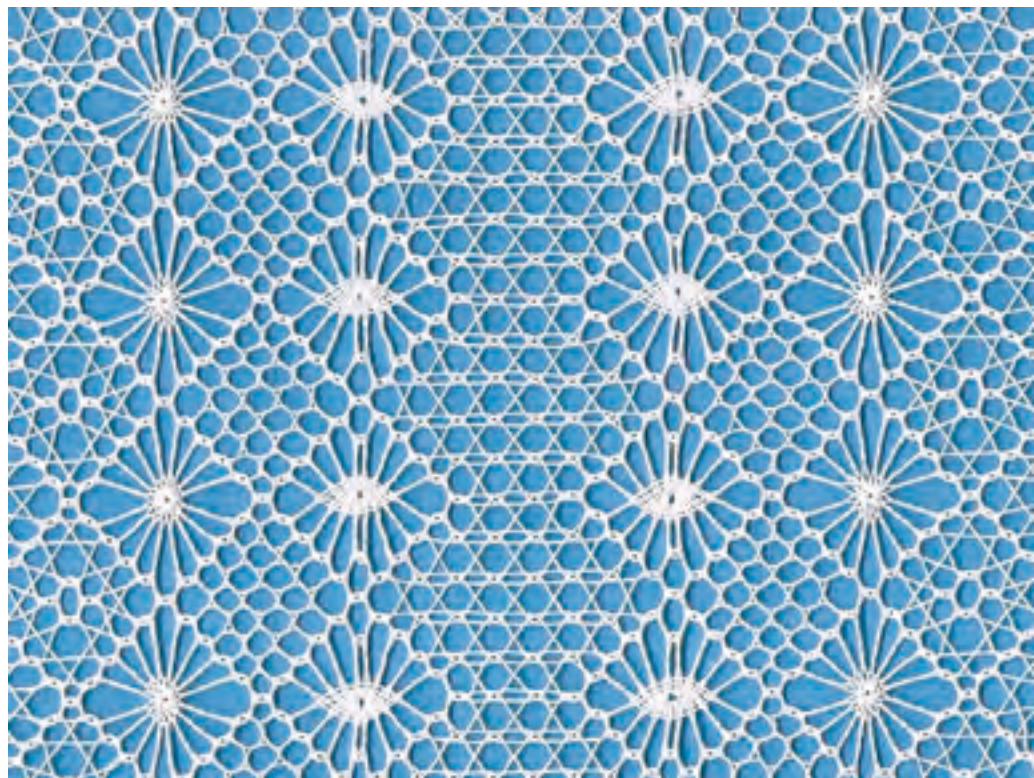

základní půdicové vazby

POMŮCKY PRO VÝUKU

K nácvičku jednotlivých vzorů budete potřebovat středně silný materiál, stačí obyčejná perlovka. Pro první pokusy vám doporučuji navíjet každý pár jinou barvou. Ve vznikajícím vzoru se budete lépe orientovat a barevná nit vás spolehlivě povede od jednoho okraje k druhému. Počet použitých paliček určíte snadno i sami, každá linka na podvinku představuje jeden pár. K paličkování půdicových vzorů se používá větší množství špendlíků. Během práce je můžete z hotové krajky vytažovat, ale pozor: **OKRAJOVÉ ŠPENDLÍKY MUSÍ ZŮSTAT PO CELOU DOBU PALIČKOVÁNÍ NA SVÉM MÍSTĚ.** Špendlíky z rozpracované půdice vytažte s rozmyslem a vždy vycházejte z pevnosti vzoru. Posledních 5 až 10 cm krajky nad paličkami ponechte v každém případě přišpendlených. V následujícím oddílu učebnice naleznete u každého vzoru vždy dva odlišné podvinky. Levý úzký slouží k nácvičku techniky a budete jej paličkovat barevně. Pravý široký a jemnější upaličkuje pouze v jedné barevnosti. Získané dovednosti si zde prohloubíte a zafixujete. Pro paličkování podle této předlohy doporučuji použít obuvnickou nit č. 24 nebo č. 30. Doufám, že máte připraveny všechny potřebné pomůcky, můžeme společně začít...

základní půdicové vazby

SPOJOVACÍ VAZBY A JEJICH NÁZVOSLOVÍ

Jednotlivé páry se pohybují po vykreslených linkách podvinku. V místě, kde se dvě linky protínají, paličkujeme nejčastěji plátňovou nebo polohodovou vazbu. Pro její umístění použijeme špendlík, který zapichujeme kolmo, přesně do určeného místa na podvinku. Doporučuji používat špendlíky s kovovými hlavičkami, velké skleněné příliš překrývají vznikající vzor a nemůžeme dobře překontrolovat, jestli jsme při práci neudělali chybu.

ROZPÍCHNUTÉ PLÁTNO je nejčastějším spojovacím prvkem. Oba úhlopříčné páry vzájemně vyměníme klasickou plátňovou vazbou, tedy KŘÍŽÍM, KROUTÍM, KŘÍŽÍM. Vazba tvoří čtverec a špendlík zapíchneme do jeho středu.

PODPÍCHNUTÉ PLÁTNO paličkujeme podle stejných pravidel, opět KŘÍŽÍM, KROUTÍM, KŘÍŽÍM. Špendlík však zapichujeme pod celou vazbu, mezi jednotlivé páry.

základní půdicové vazby

VRATNÁ SPOJKA je soustava dvou plátének. Nejprve upaličkujeme první plátno, které podpíchneme špendlíkem. Ze stejných párů vytvoříme druhé pláténko. Mezi jednotlivými plátny můžeme 1× kroutit, ale není to podmínka. Vazbu používáme v situacích, kdy potřebujeme vrátit pár do původního směru.

OBTÁČENÉ PLÁTNO je ozdobný prvek, jehož základem je opět klasické pláténko. Při práci přidáváme ještě jedno kroucení obou párů. Paličkujeme tedy KŘÍŽÍM, KROUTÍM, KROUTÍM, KŘÍŽÍM. Špendlík zapichujeme do středu vazby. Dvojitým kroucením se změní směr jednotlivých paliček, pláténko se při utahování pohybuje a vzniká spoj s malou kulatou dírkou.

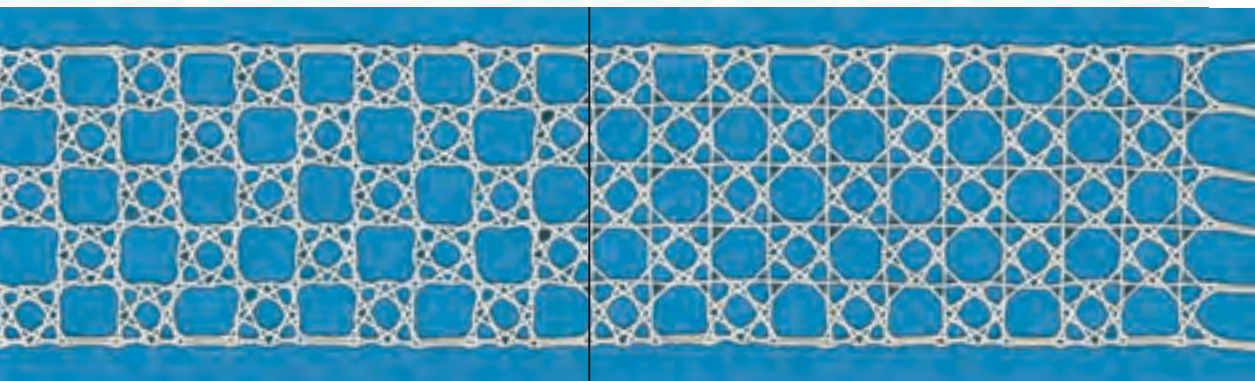

POLOHOD se používá u tylových půdic. Před upaličkováním spojovací vazby oba páry 3× KROUTÍM, KŘÍŽÍM a opět 3× KROUTÍM. Polohodová vazba se oddálí a vytvoří plochu oblých okének. Špendlík zapichujeme kolmo pod křížení vazby.

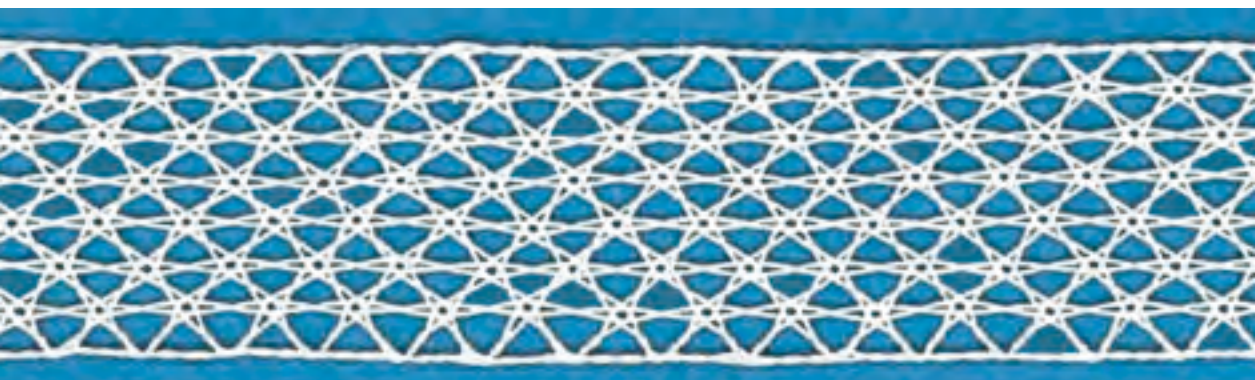
základní půdicové vazby

ZÁKLADNÍ PŮDICOVÉ VZORY

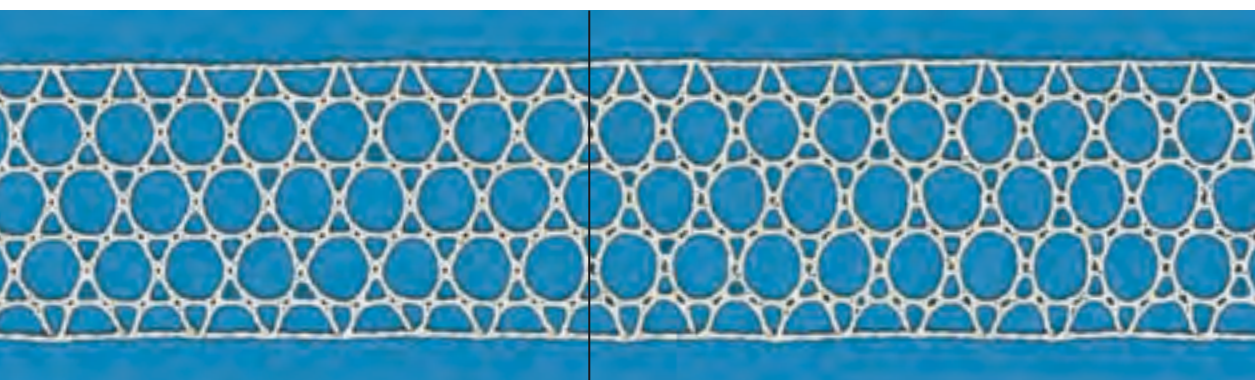

hráška uzavřená

hráška otevřená

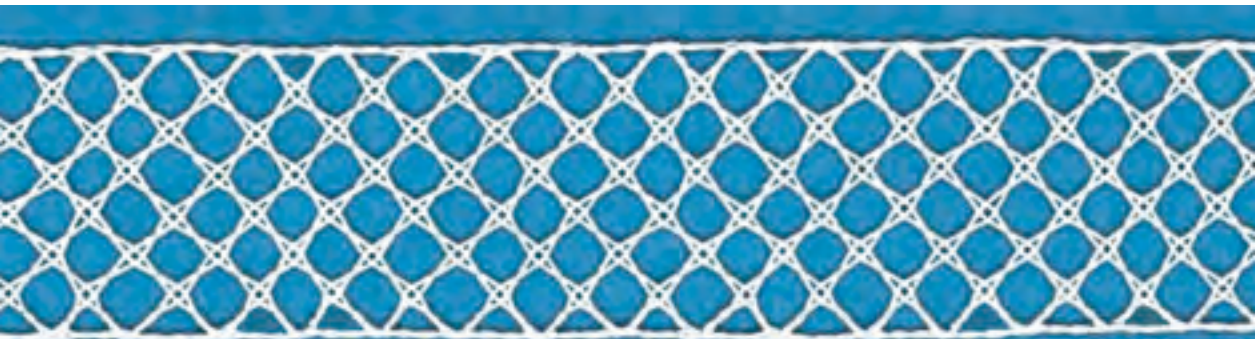
hvězdičky

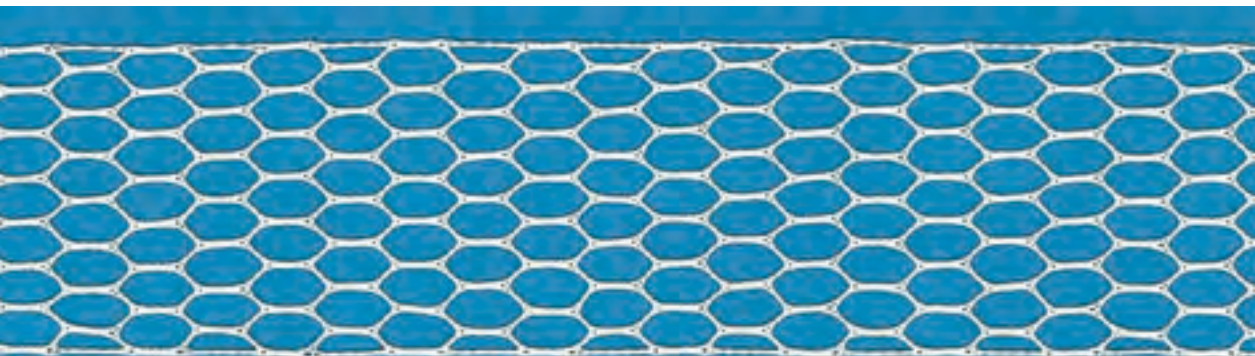
růžová půdice

hrachovinka

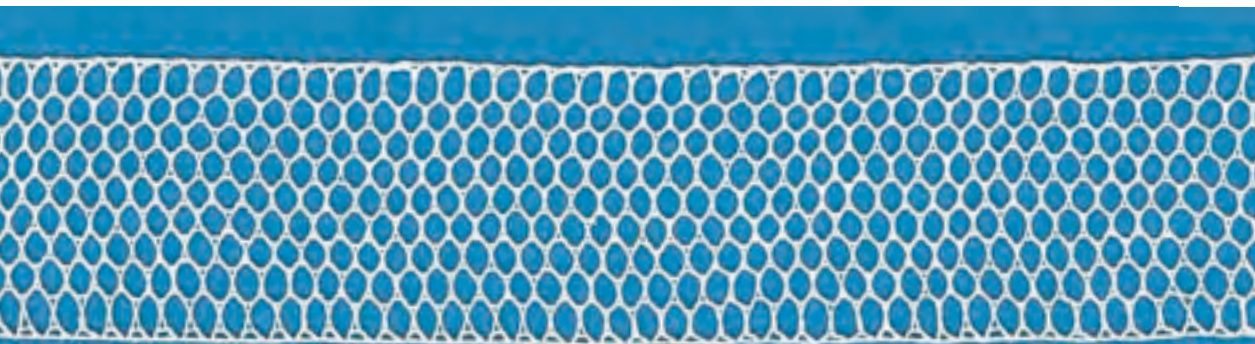
základní půdicové vazby

dírková půdice – torchon

buňková půdice

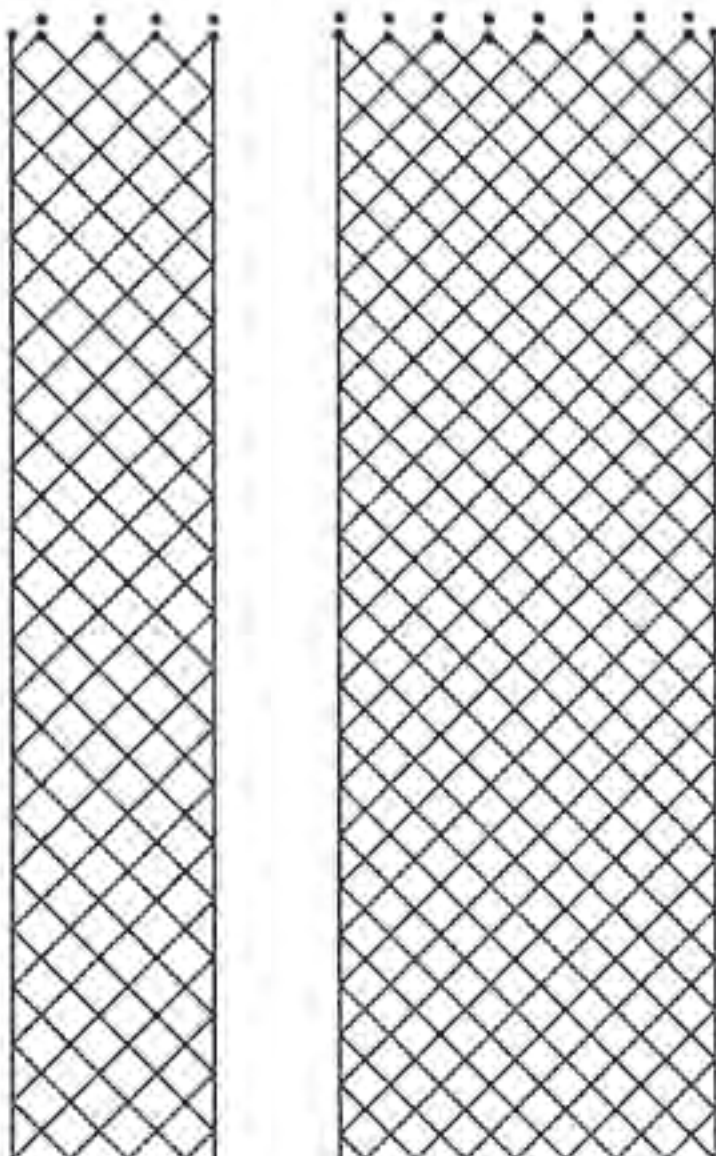

tylová půdice

základní půdicové vazby

DÍRKOVÁ PŮDICE – TORCHON

K jejímu paličkování používáme podvinky na šikmé čtverečné síti. Pro základní vzorník si připravíme 9 různobarevných párů paliček. Zavěsíme je podle značek na podvinku, každý na samostatný pomocný špendlík.

základní půdicové vazby

Jednotlivé dvojice spojíme rozpíchnutou plátňovou vazbou. Pod pláténko doporučuji zapíchnout ještě jeden pomocný špendlík, který nám lépe přidrží okrajovou vazbu. Nyní vyndáme první pomocné špendlíky a uvolněné smyčky opatrně utáhneme. Tímto úkonem si vytvoříme několik vzájemně propojených dvojic.

Vazbu paličkujeme vždy jedním párem z levého a jedním párem z pravého sousedního pláténka. Oba páry 1x KROUTÍME a mezi sebou propojíme ROZPÍCHNUTÝM PLÁTŇEM. Před dalším spojem opět 1x KROUTÍME. Každý jednotlivý pár se postupně přesouvá po úhlopříčce celou krajkou až k protějšímu okraji, kde jím upaličkujeme vazbu „za dva páry“.

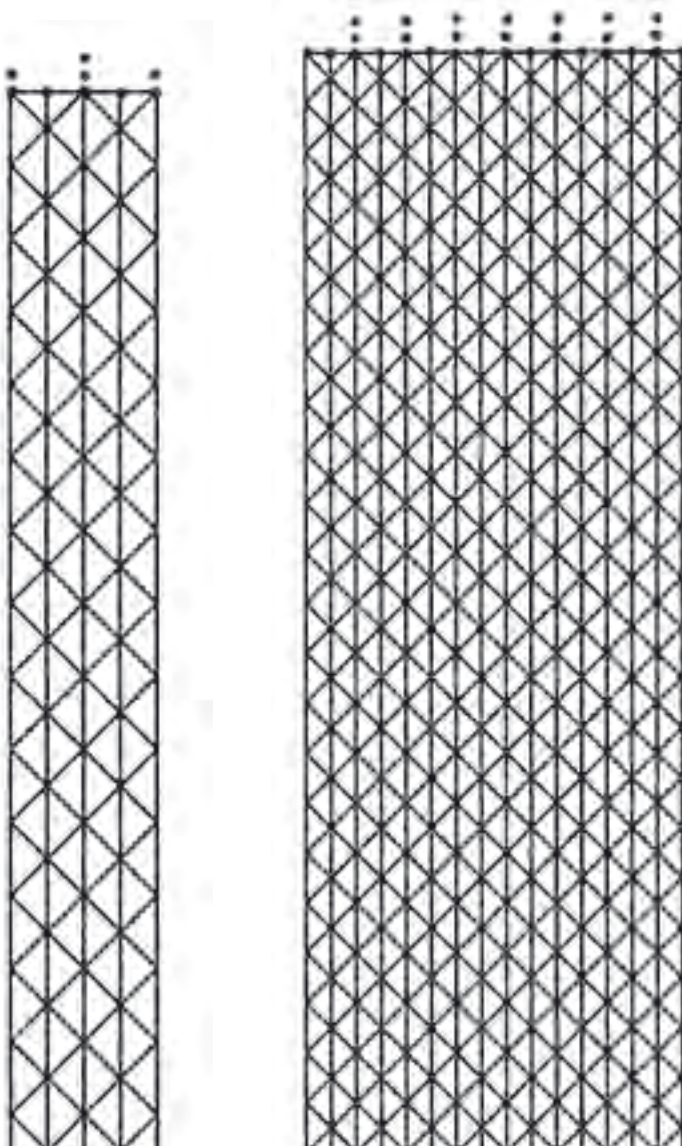
Pravý širší jednobarevný vzorník paličkujte sami stejným způsobem. Technika zůstává shodná, odlišný je pouze použitý materiál a počet párů paliček. Ten určíte velmi snadno, každá linka na podvinku představuje jeden pár. Nezapomeňte připočítat i dva okrajové. Jestliže je váš součet 17, počítali jste správně a můžete otočit další list...

základní půdicové vazby

HVĚZDIČKA ZE TŘÍ PÁRŮ

Porovnejte podvinek pro torchon a pro hvězdičky. Vidíte, že se liší přidáním svislých linek ve spojích. Průsečík tří párů se paličkují jednoduchou hvězdičkou. Pro nácvik vazby slouží levý podvinek, pravá předloha je určena k prohloubení techniky a paličkujte podle ní opět přízí jedné barvy. Stejně schéma výuky bude i u dalších půdicových vzorů.

základní půdicové vazby

Připravíme si 9 různobarevných párů a rozmístíme je na označené body. Každá trojice párů tvoří samostatnou hvězdičku. Před jejím upaličkováním jednotlivé páry 1× KROUTÍME. Páry počítáme zleva PRVNÍ, DRUHÝ a TŘETÍ jako při čtení. První a druhý pár spojíme POLOHODEM a srovnáme do dvojic levé dvě a pravé dvě paličky. V NÁSLEDUJÍCÍ VAZBĚ BUDE KAŽDÁ DVOJICE PŘEDSTAVOVAT POUZE JEDNU NIT. Třetím párem paličkujeme přes utvořené dvojice PLÁTNO. Po propaličkování třetí pár odložíme a dvojice prvního a druhého páru rozdělíme opět na čtyři samostatné paličky.

Celou hvězdičku dokončíme KŘÍŽENÍM druhé a třetí paličky. Právě u hvězdiček velmi oceníte použití párů různých barev. Odstíny procházejí hvězdičkou úhlopříčně a po jejím dokončení musí mít obě paličky každého použitého páru shodnou barevnost. Jestliže se kouzlo nepodařilo, udělali jste někde chybu. Spoj rozmotejte a podle obrázků postup opakujte. Do středu správně upaličkované hvězdičky patří samozřejmě kolmo zapíchnutý špendlík. Okrajová vazba celého vzorníku zůstává „za dva páry“.

